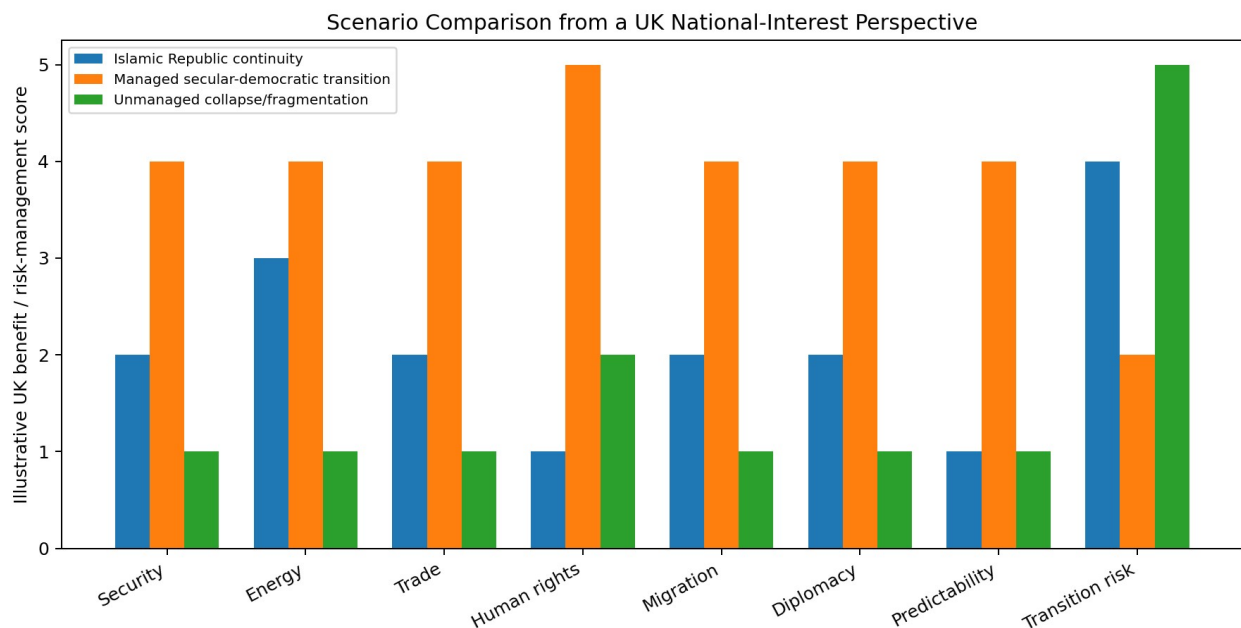

بریتانیا، ایران و گذار سیاسی

ارزیابی راهبردی تطبیقیِ تداوم جمهوری اسلامی، گذار مدیریت‌شده به سکولاردموکراسی و فروپاشی کنترل‌نشده

تهیه‌شده برای تعامل مدنی، رسانه‌ای و سیاسی با نهادهای بریتانیا

نویسنده: آقای پیمان بخشایش، جراح و متخصص تراما، MD، PhD، MBA

۵ اوت ۲۰۲۶

وضعیت تحلیلی: مقاله سیاست‌گذاری مستقل. ماتریس‌های امتیازدهی، داوری‌های شفاف و توضیحی‌اند و نه پیش‌بینی قطعی یا بیان سیاست رسمی دولت بریتانیا.

خلاصه اجرایی

این مقاله سه سناریوی راهبردی را از منظر منافع پادشاهی متحد بریتانیا ارزیابی می‌کند: نخست، تداوم حکومت جمهوری اسلامی در شکلی تضعیف‌شده یا مبتنی بر توافق؛ دوم، گذار مدیریت‌شده به دولتی سکولار و دموکراتیک که در آن رضا پهلوی می‌تواند نقشی گذار، هماهنگ‌کننده یا نمادین ایفا کند و شکل نهایی نظام سیاسی را خود ایرانیان تعیین کنند؛ و سوم، فروپاشی کنترل‌نشده حکومت، چندپارگی یا جنگ داخلی. مقاله فرض نمی‌کند که هیچ رهبر اپوزیسیون، الگوی قانون اساسی یا جدول زمانی معینی از پیش مشروعیت دموکراتیک قطعی به دست آورده است.

سیاست اعلام‌شده بریتانیا در سال ۲۰۲۶ بر تنش‌زدایی، راه‌حل مذاکره‌شده، جلوگیری از دستیابی ایران به سلاح هسته‌ای و پایان دادن به فعالیت‌های بی‌ثبات‌کننده منطقه‌ای تأکید داشته است. بریتانیا در حملات اولیه آمریکا و اسرائیل در ۲۸ فوریه ۲۰۲۶ مشارکت نکرد، اما بعدتر از ترتیبات صلح آمریکا و ایران و اقدامات هسته‌ای قابل راستی‌آزمایی حمایت کرد. [۱-۴] این موضع با حمایت از بقای نامحدود جمهوری اسلامی یکسان نیست.

قوی‌ترین استدلال بریتانیا به سود تداوم وضع موجود، ماهیتی تاکتیکی دارد: دولت مستقر می‌تواند توافق امضا کند، کانال‌های اداری را حفظ کند، مرزها را کنترل نماید و در کوتاه‌مدت تا اندازه‌ای پیش‌بینی‌پذیری فراهم سازد. در مقابل، قوی‌ترین استدلال علیه تداوم، راهبردی است: جمهوری اسلامی به تشدید بحران هسته‌ای، جنگ نیابتی، گسترش تحریم‌ها، سرکوب، تهدیدهای فرامرزی در بریتانیا، مخاطرات سایبری و خطر تکرار شونده برای کشتیرانی در خلیج فارس دامن زده است. در سال ۲۰۲۶ بریتانیا اعلام کرد بیش از ۵۵۰ مورد تحریم مرتبط با ایران برقرار کرده و گزارش‌های پارلمانی و دولتی نیز از طرح‌های بالقوه مرگبار مرتبط با ایران در خاک بریتانیا سخن گفته‌اند. [۵-۸]

گذار مدیریت‌شده به سکولاردموکراسی می‌تواند در بلندمدت امنیت منطقه‌ای، حقوق بشر، تجارت، سرمایه‌گذاری، توسعه انرژی و پیامدهای مهاجرتی را بهبود دهد. با این حال، چنین گذاری در کوتاه‌مدت خطرهای جدی دارد: مناقشه بر سر مشروعیت، فروپاشی نهادی، ناکامی در ریزش نخبگان حاکم، خشونت

انتقام‌جویانه، جدایی‌طلبی، اختلال در صادرات نفت، ناامنی اشاعه‌ای و احتمال آنکه ایران پس از گذار، سیاست اقتصادی و ژئوپلیتیکی مستقل‌تری از ترجیحات لندن یا شرکای خلیج فارس اتخاذ کند.

بنابراین، معتبرترین استدلال در گفت‌وگو با بریتانیا این نیست که «بریتانیا باید یک پادشاهی را بر ایران مستقر کند». استدلال معتبرتر چنین است: بریتانیا باید از حق تعیین سرنوشت ایرانیان، تضمین‌های سکولار و دموکراتیک، همه‌پرسی یا مجلس مؤسسان، حفاظت از اقلیت‌ها، تداوم نهادهای ضروری، منع اشاعه، آزادی کشتیرانی و گذار آماده‌ای حمایت کند که احتمال فروپاشی دولت را به حداقل برساند.

نتیجه‌گیری‌های کلیدی تحلیلی

نتیجه	پیامد برای گفت‌وگو با بریتانیا
تداوم، مزایای معاملاتی محدودی دارد	کانال‌های موجود ممکن است برای آتش‌بس، راستی‌آزمایی هسته‌ای، ترتیبات دریایی و مذاکرات کنسولی مفید باشند؛ اما این دستاوردها در برابر رقابت جناحی و تشدید ایدئولوژیک شکننده‌اند.
گذار مدیریت‌شده بیشترین منفعت بلندمدت را دارد	در صورت حفظ نهادها و ایجاد مشروعیت دموکراتیک، بریتانیا می‌تواند به شریک تجاری بزرگ‌تر، کاهش فعالیت‌های خصمانه دولتی، دیپلماسی منطقه‌ای بهتر و اصطکاک کمتر ناشی از تحریم‌ها دست یابد.
فروپاشی کنترل‌نشده، سناریوی غالب زیان‌بار است	نگرانی اصلی بریتانیا نه «ایران قدرتمند»، بلکه ایران خشونت‌زده، هسته‌ای یا چندپاره‌ای است که انرژی خلیج فارس را مختل و جابه‌جایی جمعیتی گسترده ایجاد کند.

نتیجه	پیامد برای گفت‌وگو با بریتانیا
پادشاهی باید یک انتخاب قانون اساسی تلقی شود	مواضع علنی رضا پهلوی شامل سکولاردموکراسی و فرایند قانون اساسی است؛ منتقدان درباره میزان حمایت، توان عملیاتی و پیوند با مداخله خارجی اختلاف دارند. مخاطب بریتانیایی انتظار دارد هر دو سوی بحث دیده شود. [۹-۱۲]
ادعا درباره انرژی ارزان ایران نیازمند احتیاط است	تجارت مستقیم بریتانیا و ایران در چهار فصل منتهی به سه‌ماهه نخست ۲۰۲۶ حدود ۴۳۰ میلیون پوند بود و وابستگی بریتانیا به گاز خلیج فارس متنوع‌تر از تصور رایج است. اهمیت هرمز بیشتر از مسیر اثر بر قیمت جهانی و کشتیرانی است. [۱۳-۱۵]

۱. دامنه، اصطلاحات و روش

اصطلاح «جنبش شیر و خورشید» در این مقاله به عنوان توصیف نویسنده از یک جریان مدنی طرفدار گذار به کار می‌رود که با نشان ملی ایران پیش از ۱۹۷۹ و حمایت از رضا پهلوی پیوند دارد. این اصطلاح به معنای یک سازمان ثبت‌شده واحد با یک برنامه رسمی و مرجع یگانه نیست. عنوان «ولیعهد» بازتاب ادبیات حامیان است؛ در تعامل رسمی با بریتانیا، به‌کارگیری نام «رضا پهلوی» یا عنوان «چهره اپوزیسیون ایران» می‌تواند از اختلاف غیرضروری بر سر مشروعیت قانون اساسی جلوگیری کند.

یک تمایز مفهومی اساسی لازم است. رضا پهلوی از گذار سکولار و دموکراتیک و فرایند قانون اساسی مبتنی بر رأی مردم دفاع کرده است. این موضع با تحمیل از پیش تعیین‌شده پادشاهی مشروطه یکسان نیست. مقاله‌ای که از نظر دموکراتیک قابل دفاع باشد باید بپذیرد که ایرانیان می‌توانند پادشاهی پارلمانی، جمهوری یا هر نظم قانون اساسی دیگری را که با حقوق بنیادین سازگار است انتخاب کنند. [۹-۱۱]

روش‌های به‌کاررفته عبارت‌اند از: تحلیل PESTLE؛ تحلیل SWOT؛ تحلیل میدان نیروهای لوین؛ برنامه‌ریزی سناریویی؛ نقشه ذی‌نفعان؛ امتیازدهی ریسک؛ و تحلیل تطبیقی منافع ملی بریتانیا. امتیازها از مقیاس ترتیبی پنج‌درجه‌ای استفاده می‌کنند و داوری‌های استدلال‌شده بر پایه شواهد ارجاع‌داده‌شده‌اند. هدف آن‌ها آشکار کردن فرض‌هاست، نه تولید قطعیت عددی مصنوعی.

۲. سیاست تأییدشده بریتانیا و زمینه راهبردی در سال ۲۰۲۶

حوزه	زمینه تأییدشده
جنگ و دیپلماسی	در ۲۸ فوریه ۲۰۲۶ بریتانیا اعلام کرد نیروهای آمریکا و اسرائیل ایران را هدف قرار داده‌اند و ایران نیز حملاتی منطقه‌ای انجام داده است. نخست‌وزیر بعدتر گفت عدم مشارکت بریتانیا تعمدی بوده و راه‌حل مذاکره‌شده مسیر ترجیحی است. [۲-۱]
دیپلماسی پس از درگیری	بریتانیا بعدتر از ترتیبات صلح آمریکا و ایران استقبال کرد و کاهش تحریم‌ها را به اقدامات روشن و قابل راستی‌آزمایی ایران پیوند داد؛ بیانیه گروه هفت نیز همچنان با دستیابی ایران به سلاح هسته‌ای مخالفت کرد. [۴-۳]
تهدیدهای دولتی در بریتانیا	اسناد پارلمانی و دولتی بریتانیا، ایران را یکی از منابع مهم سرکوب فرامرزی معرفی می‌کنند و از بیش از بیست طرح بالقوه مرگبار مرتبط با ایران که MI5 آن‌ها را رصد کرده است سخن می‌گویند. [۸-۶]
تحریم‌ها	تحریم‌های بریتانیا حوزه‌های تشدید هسته‌ای، نقض حقوق بشر و فعالیت‌های مخرب را هدف می‌گیرند. گستردگی تحریم‌ها، منافع عادی تجاری ناشی از تداوم وضع موجود را کاهش می‌دهد. [۵،۱۶]

حوزه	زمینه تأیید شده
تجارت	کل تجارت بریتانیا و ایران در چهار فصل منتهی به سه ماهه نخست ۲۰۲۶ حدود ۴۳۰ میلیون پوند بود: ۲۷۹ میلیون پوند صادرات بریتانیا و ۱۵۱ میلیون پوند واردات. این رابطه در مقایسه با جمعیت و منابع ایران محدود است. [۱۳]
انرژی	دولت بریتانیا تأکید دارد که کشور مستقیماً به انرژی ایران وابسته نیست؛ با این حال اختلال در هرمز بر قیمت جهانی نفت و LNG، بیمه و هزینه حمل و نقل اثر می‌گذارد. [۱۴-۱۵]
اقتصاد ایران	برآوردهای بانک جهانی از انقباض اقتصاد ایران در ۲۰۲۵/۲۶ در بستر اعتراضات، درگیری، خاموشی‌ها و اختلال در تنگه هرمز حکایت دارد؛ تورم بالا و ضعف‌های ساختاری دیرپا نیز پابرجاست. [۱۷-۱۹]

۳. سناریوی الف: تداوم جمهوری اسلامی

این سناریو شامل حکومتی تضعیف شده است که از درگیری سال ۲۰۲۶ جان سالم به در می‌برد، یک توافق هسته‌ای یا امنیتی مذاکره شده را می‌پذیرد، کنترل دولت را حفظ می‌کند و هم‌زمان با نگه داشتن نهادهای دینی و امنیتی، تعامل اقتصادی گزینشی را ادامه می‌دهد.

مزایای احتمالی برای بریتانیا

مزیت احتمالی بریتانیا	سازوکار یا قید
طرف‌های مذاکره شناخته‌شده	وزارت خارجه، جامعه اطلاعاتی و دستگاه دیپلماسی بریتانیا کانال‌های تثبیت‌شده، دانش تاریخی و پروتکل‌های مدیریت بحران دارند.
ظرفیت انعقاد توافق	دولت مستقر می‌تواند توافقات آتش‌بس، هسته‌ای، کشتیرانی، آزادی زندانیان و امور کنسولی را امضا و اجرا کند، مشروط بر آنکه جناح‌های داخلی تبعیت کنند.
تداوم کوتاه‌مدت دولت	وزارتخانه‌ها، نیروهای مسلح، نظام مرزی، بنادر، بانک مرکزی و شرکت‌های انرژی به کار ادامه می‌دهند و خطر فوری فروپاشی دولت کاهش می‌یابد.
پرهیز از شوک گذار	تداوم می‌تواند موقتاً خطر سلاح‌های رهاشده، کشتار انتقامی، مرزهای مورد مناقشه، جدایی‌طلبی و حرکت ناگهانی پناهجویان را کاهش دهد.
اطمینان بخشی به خلیج فارس از طریق مهار ایران	برخی بازیگران خلیج فارس ممکن است ایرانی را ترجیح دهند که برای سلطه‌جویی بیش از حد محدود شده، در حالی که خود تنوع اقتصادی و رشد صادراتی را ادامه می‌دهند.
هماهنگی بازار انرژی	ایران پایبند به توافق می‌تواند از بستن هرمز خودداری کند و به تدریج عرضه را به بازار جهانی بازگرداند و قیمت‌ها را تعدیل کند.
مبارزه با مواد مخدر و میزبانی پناهجویان	ایران میزبان جمعیت‌های بزرگ آواره است و در مسیرهای اصلی قاچاق قرار دارد؛ تداوم نهادی بخشی از ظرفیت مدیریت مرز را حفظ می‌کند. [۲۰]

سازوکار یا قید	مزیت احتمالی بریتانیا
در صورت اجازه تحریم‌ها، خدمات، دارو، کالاهای بشردوستانه و بخش‌های حرفه‌ای بریتانیا ممکن است کانال‌هایی را حفظ کنند.	فرصت‌های محدود تجاری
اقتصاد تضعیف‌شده می‌تواند در صورت مبادله کاهش هدفمند تحریم با رفتار قابل راستی‌آزمایی، اهرم چانه‌زنی برای بریتانیا و شرکایش ایجاد کند.	اهرم دیپلماتیک تحریم‌ها
تصمیم‌گیران بریتانیایی نسبت به مداخلاتی که به فروپاشی نهادی انجامیده حساس‌اند؛ تداوم، مسئولیت فوری بازسازی را منتفی می‌کند.	پرهیز از الگوی عراق و لیبی

معایب و هزینه‌های راهبردی برای بریتانیا

پیامد برای بریتانیا	هزینه راهبردی
توافق‌ها می‌توانند قابلیت‌ها را به تأخیر اندازند یا محدود کنند، اما لزوماً انگیزه، دانش یا فعالیت پنهانی را از میان نمی‌برند.	بازگشت بحران هسته‌ای
حمایت از بازیگران مسلح غیردولتی، برنامه موشکی و سیاست منطقه‌ای coercive می‌تواند درگیری تازه ایجاد کند.	خطر نیروهای نیابتی و موشکی
ترور، ربایش، ارباب، عملیات سایبری و تهدید روزنامه‌نگاران، هزینه مستقیم پلیسی و امنیت ملی تحمیل می‌کند. [۶-۸]	تهدید در خاک بریتانیا

هزینه راهبردی	پیامد برای بریتانیا
مسئولیت حقوق بشری	اعدام، سرکوب اعتراض، تبعیض علیه زنان، دگرباشان، اقلیت‌های دینی و مخالفان با ارزش‌های اعلامی بریتانیا و پاسخ‌گویی از نوع تحریم‌های مگنیتسکی در تعارض است.
هزینه‌های تحریم و انطباق	بانک‌ها و شرکت‌ها با ریسک حقوقی، اعتباری و بررسی‌های موشکافانه مواجه‌اند و سرمایه‌گذاری عادی همچنان محدود می‌ماند.
پیش‌بینی ناپذیری راهبردی	مراکز متعدد قدرت شامل شبکه‌های رهبر، سپاه، نهادهای روحانی و نهادهای انتخابی، اجرا و جانشینی را پیچیده می‌کنند.
نوسان انرژی به جای انرژی ارزان	تهدید هرمز، خطر نفتکش‌ها و افزایش حق بیمه می‌تواند هر مزیت قیمتی ناشی از صادرات تخفیف‌دار ایران را خنثی کند.
فشار مهاجرتی	سرکوب، افول اقتصادی و جنگ انگیزه مهاجرت را افزایش می‌دهند؛ البته مهاجرت چندعلتی است و نباید صرفاً به تهران نسبت داده شود.
از دست رفتن حسن نیت مردم ایران	سازش آشکار غرب با سرکوب می‌تواند روابط بلندمدت با جامعه ایران را تخریب کند.
خطر سایبری و زیرساختی	توانمندی‌های سایبری مرتبط با ایران برای دولت، دانشگاه‌ها، شرکت‌ها و زیرساخت حیاتی بریتانیا خطر ایجاد می‌کند.
دیپلماسی بازداشت	اتباع دوگانه و خارجی می‌توانند به ابزار چانه‌زنی تبدیل شوند.
بی‌ثباتی اقلیمی و آبی	سوءمدیریت، خشکسالی، آلودگی و کمبود برق می‌تواند ناآرامی و جابه‌جایی منطقه‌ای را تشدید کند.

هزینه راهبردی	پیامد برای بریتانیا
هزینه فرصت تجاری	جمعیت تحصیل کرده، پایه صنعتی و ذخایر انرژی ایران همچنان از مالیه و تجارت قانونی جهانی جدا می ماند.
غرب ستیزی ایدئولوژیک	حتی توافقات تاکتیکی می تواند در کنار خصومت نهادی با بریتانیا، اسرائیل و آمریکا ادامه یابد.
ابهام جانشینی	انتقال رهبری می تواند معاملات جناحی را بی ثبات و فرض های مبتنی بر طرف های فعلی را بی اعتبار کند.

۴. سناریوی ب: گذار مدیریت شده به سکولاردموکراسی

این سناریو گذار سازمان یافته ای را فرض می کند که در آن نهادهای coercive از هم می گسلند یا کنار می ایستند، ظرفیت اداری ضروری حفظ می شود، زندانیان سیاسی آزاد می شوند، عدالت انتقالی در چارچوب قانون باقی می ماند و فرایند مجلس مؤسسان یا همه پرسی نظم دائمی قانون اساسی را تعیین می کند. رضا پهلوی می تواند نقشی گذار، هماهنگ کننده یا نمادین ایفا کند؛ اما مشروعیت پایدار به رضایت عمومی و انتخابات وابسته خواهد بود.

مزایای احتمالی برای بریتانیا

مزیت احتمالی بریتانیا	سازوکار یا شرط
کاهش فعالیت خصمانه دولتی	دولتی که به دنبال روابط عادی است انگیزه خواهد داشت طرح های ترور، ارباب و عملیات سایبری در بریتانیا را متوقف کند.

مزیت احتمالی بریتانیا	سازوکار یا شرط
توافق منع اشاعه	دولت مشروع پسadini می‌تواند راستی‌آزمایی عمیق و محدودیت‌های هسته‌ای غیرنظامی را با اعتبار عمومی بیشتری بپذیرد.
معماری صلح منطقه‌ای	عادی‌سازی با اسرائیل و همسایگان عرب می‌تواند منطق پیمان‌های ابراهیم را گسترش دهد؛ «پیمان کوروش» در حال حاضر مفهوم حمایتی است و نه معاهده مذاکره‌شده.
آزادی کشتیرانی	دولتی متکی بر تجارت قانونی انگیزه قوی برای باز نگه داشتن هرگز و کاهش اجبار دریایی خواهد داشت.
گسترش تجارت	کاهش تحریم‌ها و اصلاح حقوقی می‌تواند صادرات بریتانیا در مالیه، مهندسی، آموزش، پزشکی، بیمه، خدمات انرژی و خدمات حرفه‌ای را آزاد کند.
سرمایه‌گذاری انرژی	ایران به سرمایه‌گذاری عمده در نفت، گاز، شبکه برق، انرژی تجدیدپذیر، آب و بهره‌وری نیاز دارد؛ حوزه‌هایی که بریتانیا در آن‌ها تخصص دارد.
مشارکت سرمایه انسانی	شبکه بزرگ دیاسپورا و جمعیت تحصیل‌کرده می‌تواند پیوندهای دانشگاهی، فناوری، پزشکی و کارآفرینی را تقویت کند.
کاهش عوامل رانش مهاجرت	بهبود حقوق، اشتغال و امنیت در گذر زمان مهاجرت اجباری را کاهش می‌دهد؛ هرچند آغاز گذار ممکن است موقتاً جابه‌جایی را افزایش دهد.
حقوق بشر و حاکمیت قانون	تضمین‌های سکولار قانون اساسی می‌تواند حقوق زنان، حفاظت از اقلیت‌ها، آزادی دین و پیش‌بینی‌پذیری حقوقی را بهبود بخشد.

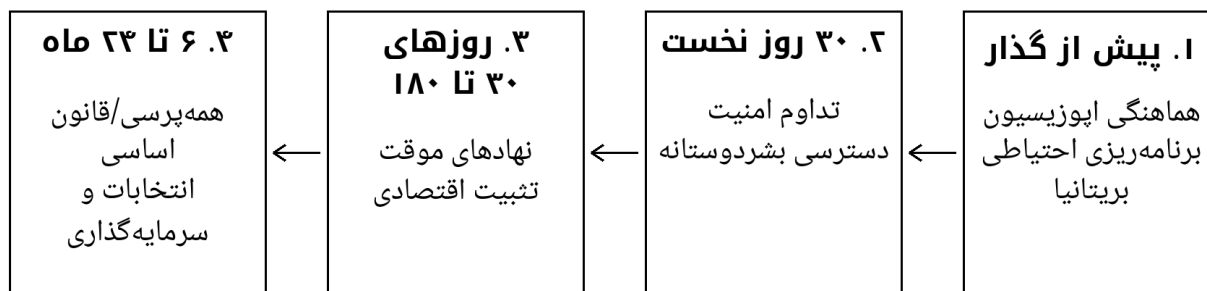
مزیت احتمالی بریتانیا	سازوکار یا شرط
بازآرایی مبارزه با تروریسم	پایان حمایت از نیروهای نیابتی مسلح، تهدید علیه متحدان و نیروهای بریتانیا را کاهش می‌دهد.
بازیابی دارایی و مبارزه با فساد	بازیابی شفاف دارایی‌های دولتی می‌تواند منبع قانونی مالی برای بازسازی فراهم و جریان‌های مالی غیرقانونی را کاهش دهد.
دستآورد قدرت نرم	حمایت زودهنگام بریتانیا از فرایندی واقعاً دموکراتیک و ایرانی محور می‌تواند بی‌اعتمادی تاریخی را ترمیم کند.
ادغام اقتصادی منطقه‌ای	ایران می‌تواند به پل حمل‌ونقل، انرژی و تولید میان آسیای مرکزی، خلیج فارس، اروپا و جنوب آسیا تبدیل شود.
همکاری زیست‌محیطی	مالیه و تخصص بین‌المللی می‌تواند فشار آبی، آلودگی هوا، نشت متان و ناکارآمدی انرژی را هدف قرار دهد.
عادی‌سازی کنسولی	کاهش دیپلماسی گروگان‌گیری و بهبود همکاری قضایی به سود شهروندان بریتانیایی و اتباع دوگانه خواهد بود.

معایب، ریسک‌های گذار و نگرانی‌های بریتانیا

ریسک یا عیب	اهمیت آن برای بریتانیا
ابهام مشروعیت	دیده‌شدن در دیاسپورا جایگزین حمایت راستی‌آزمایی شده در داخل ایران نیست. فرایند قانون اساسی باید فراگیر و از نظر بین‌المللی معتبر باشد.

ریسک یا عیب	اهمیت آن برای بریتانیا
خلأ امنیتی	فروپاشی زنجیره فرماندهی می‌تواند سایت‌های هسته‌ای، موشک‌ها، زندان‌ها، مرزها و زرادخانه‌ها را بی‌حفاظ کند.
مقاومت نخبگان	شبکه‌های اقتصادی و امنیتی مرتبط با سپاه ممکن است گذار را تخریب یا ساختار شورشی ایجاد کنند.
چندپارگی اپوزیسیون	پادشاهی خواهان، جمهوری خواهان، سازمان‌های قومی، گروه‌های چپ، لیبرال‌ها و جامعه مدنی ممکن است بر سر رهبری و ترتیب اقدامات اختلاف کنند.
انتقام و عدالت انتقالی	پاکسازی کنترل نشده می‌تواند ظرفیت اداری را نابود و درگیری را بازتولید کند؛ مصونیت کامل نیز مشروعیت را تضعیف می‌کند.
تمامیت ارضی و حقوق اقلیت‌ها	کردها، بلوچ‌ها، عرب‌ها، آذری‌ها و دیگر جوامع به مشارکت معتبر و تضمین‌های زبانی و برابری، بدون یکسان‌سازی coercive، نیاز دارند.
انگ مداخله خارجی	پیوند با اقدام نظامی اسرائیل یا آمریکا می‌تواند برای به چالش کشیدن حاکمیت و مشروعیت به کار رود.
شوک فوری اقتصادی	هجوم به بانک‌ها، فرار سرمایه، اختلال یارانه، سقوط ارز و اعتصاب ممکن است پیش از بهبود رخ دهد.
اختلال انرژی	گذار ممکن است موقتاً تولید نفت و گاز را کاهش دهد، قیمت جهانی را بالا ببرد و کشتیرانی خلیج فارس را متاثر کند.

ریسک یا عیب	اهمیت آن برای بریتانیا
افزایش مهاجرت پیش از بهبود	باز شدن مرزها و ناامنی می‌تواند در ابتدا خروج، پیوستن خانواده‌ها و درخواست پناهندگی را افزایش دهد.
استقلال دولت قدرتمند	ایران مرفه ممکن است محکم چانه‌زنی کند، صنعت داخلی را ترجیح دهد، بخش‌های راهبردی را حفاظت کند و قرارداد نامطلوب را نپذیرد. این رفتار عادی حاکمیتی است و ذاتاً زیان بریتانیا نیست.
نگرانی توازن قدرت خلیج فارس	عربستان، امارات، قطر، بحرین و دیگران ممکن است از بازگشت سریع ایران نگران شوند؛ تضمین امنیت و نهادهای منطقه‌ای ضروری خواهد بود.
نمادگرایی پادشاهی	بخشی از جامعه ایران دوره پهلوی را با نوسازی و بخشی آن را با سرکوب، نابرابری یا وابستگی خارجی پیوند می‌دهد. مخاطب بریتانیایی انتظار دارد هر دو حافظه تاریخی به رسمیت شناخته شود.
وعده افراطی «ژاپن خاورمیانه»	توسعه به حاکمیت قانون، سرمایه، زیرساخت، بهره‌وری، اصلاح آب و زمان نیاز دارد؛ شعارها می‌توانند اعتبار را تضعیف کنند.
حساسیت تاریخی بریتانیا	نقش تاریخی بریتانیا در ایران سبب می‌شود هرگونه ظاهر انتخاب حاکم ایران از سوی لندن از نظر سیاسی سمی باشد.

شکل ۱. توالی نمونه برای گذار مدیریت شده

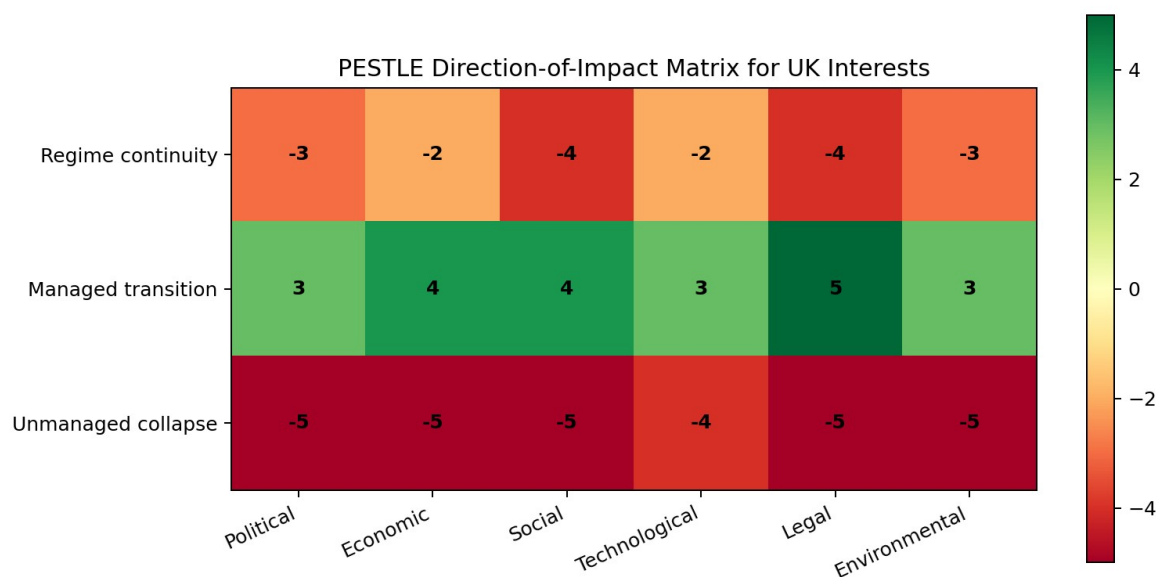
۵. سناریوی ج: فروپاشی یا چندپارگی کنترل نشده

این سناریو باید از گذار دموکراتیک جداگانه تحلیل شود. منظور، فروپاشی سریع حکومت بدون مرجع مورد توافق، چندپارگی نظامی، حکمرانی محلی مسلح، منازعه قومی، مداخله خارجی یا از دست رفتن کنترل بر سایت های راهبردی است.

حوزه	پیامد برای بریتانیا
امنیت ملی	موشک ها و مواد هسته ای رها شده، گروه های مسلح، پناهگاه های امن تروریستی و فشار مستقیم برای عملیات نظامی یا تخلیه اتباع بریتانیا.
انرژی	بسته شدن یا ناامنی هرمز، آسیب زیرساخت، جهش بیمه نفتکش و شوک قیمت جهانی.
انسان دوستانه	آوارگی گسترده داخلی، حرکت پناهجویان و فشار بر ترکیه، قفقاز، دولت های خلیج فارس و اروپا.
جنگ منطقه ای	مداخله اسرائیل، کشورهای خلیج فارس، ترکیه، روسیه، پاکستان، آمریکا یا بازیگران غیردولتی.
جرم و قاچاق	گسترش شبکه های سلاح، مواد مخدر، قاچاق انسان و دور زدن تحریم.

پیامد برای بریتانیا	حوزه
نابودی دارایی‌های تولیدی و وقفه طولانی در تجارت و سرمایه‌گذاری.	زیان اقتصادی
ممکن است رژیم اقتدارگرای جدید سریع‌تر از دموکراسی کارآمد پدید آید، زیرا ساختن سازمان‌های coercive آسان‌تر از نهادهای کثرت‌گراست. [۲۱]	نتیجه سیاسی

۶. تحلیل PESTLE

شکل ۲. ماتریس جهت اثر *PESTLE* بر منافع بریتانیا. امتیازها صرفاً جهت‌گیری را نشان می‌دهند.

نقشه حرارتی تنها امتیازهای جهت‌دار ارائه می‌کند. ارزیابی تفصیلی زیر هم سازوکارهای مثبت و هم

ریسک‌های اصلی را مشخص می‌سازد.

ریسک اصلی	اثر مثبت بالقوه	سناریو	بعد PESTLE
خصومت ایدئولوژیک، جناح‌گرایی، سیاست نیابتی، ابهام جانشینی و مشروعیت پایین داخلی.	کانال‌های دیپلماتیک موجود؛ امکان مذاکره تاکتیکی؛ نبود شوک گذار.	تداوم	سیاسی
رهبری مورد مناقشه، انگ مداخله خارجی و پراکندگی اپوزیسیون.	عادی‌سازی احتمالی، فرایند قانون اساسی مردمی و معماری صلح منطقه‌ای.	گذار مدیریت شده	سیاسی
تحریم، تورم، سرمایه‌گذاری ضعیف، فساد، تجارت محدود دوجانبه و خطر دریایی.	صادرات احتمالی با تخفیف و چانه‌زنی کاهش تحریم در برابر پایبندی.	تداوم	اقتصادی
شوک اولیه ارز و بانک، اختلاف قراردادهای و سیاست صنعتی حاکمیتی.	کاهش تحریم، بازسازی، صادرات خدمات، سرمایه دیاسپورا و سرمایه‌گذاری انرژی.	گذار مدیریت شده	اقتصادی
سرکوب، سرخوردگی جمعیتی، فرار مغزها، تبعیض و عوامل رانش مهاجرت.	جلوگیری از گسست ناگهانی اجتماعی.	تداوم	اجتماعی
قطبی شدن، خشونت انتقامی و افزایش مهاجرت در دوره گذار.	گسترش حقوق، مهاجرت بازگشتی و رشد جامعه مدنی.	گذار مدیریت شده	اجتماعی
خصومت سایبری، کنترل صادرات، انزوا و فرسودگی زیرساخت.	حفظ ظرفیت فنی داخلی.	تداوم	فناورانه

ریسک اصلی	اثر مثبت بالقوه	سناریو	بعد PESTLE
خرابکاری سایبری، از دست رفتن داده و خروج نیروهای متخصص در گذار.	نوسازی دیجیتال، همکاری دانشگاهی و فناوری انرژی و پزشکی.	گذار مدیریت شده	فناورانه
بازداشت خودسرانه، ریسک تحریم، اجرای ضعیف قرارداد و دادگاه سیاسی.	ماشین اداری و حقوقی موجود.	تداوم	حقوقی
خلأ حقوقی، اختلاف مالکیت و تصفیه اداری بیش از حد.	قوه قضاییه مستقل، منشور حقوق، قانون سرمایه گذاری و عدالت انتقالی.	گذار مدیریت شده	حقوقی
افت منابع آب، آلودگی، نشت متان، اعوجاج یارانه و شفافیت ضعیف.	کنترل مرکزی می تواند اقدامات اضطراری را هماهنگ کند.	تداوم	زیست محیطی
تقاضای بازسازی و اجرای ضعیف اولیه می تواند فشارها را تشدید کند.	دسترسی به مالیه اقلیمی و اصلاح آب و شبکه.	گذار مدیریت شده	زیست محیطی

۷. تحلیل SWOT

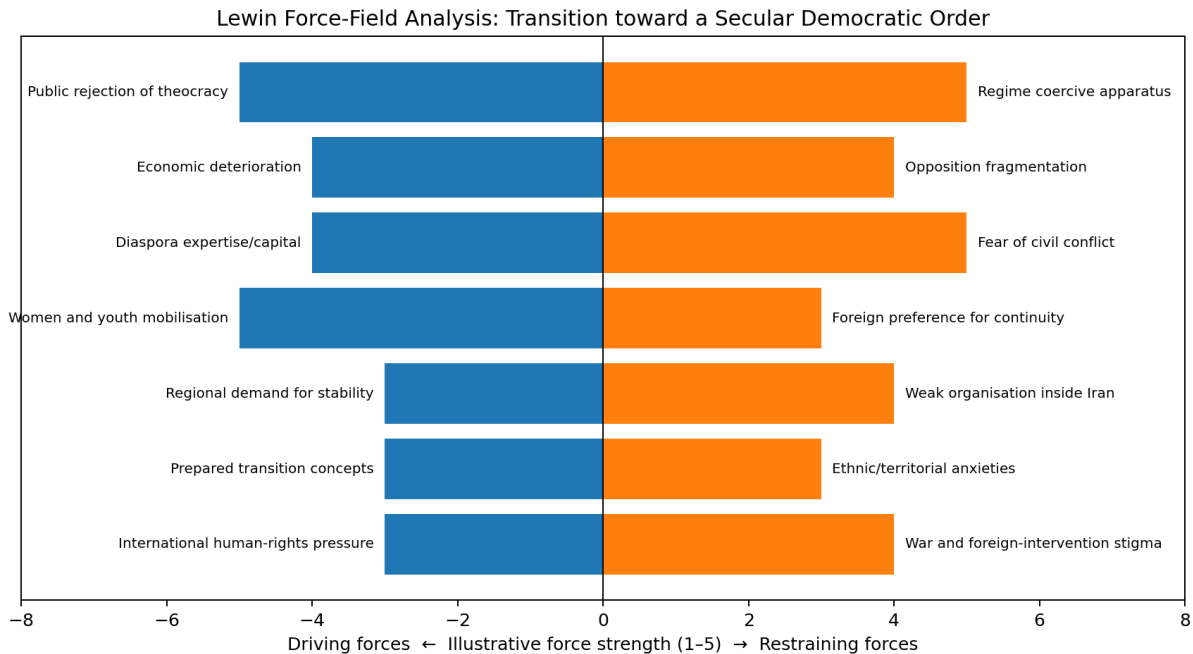
الف. تعامل بریتانیا با گذار مدیریت شده مرتبط با رضا پهلوی

عنصر SWOT	ارزیابی
نقاط قوت	چهره بین‌المللی شناخته شده؛ پیام دیرپای سکولاردموکراتیک؛ شبکه‌های دیاسپورا؛ توان گردهم‌آوری؛ پیوند نمادین با تداوم دولت پیش از ۱۹۷۹؛ انتشار مفاهیم گذار و شکوفایی.
نقاط ضعف	نبود مأموریت انتخاباتی؛ چند دهه اقامت خارج از ایران؛ محبوبیت مورد اختلاف؛ سازمان تأیید شده محدود در داخل؛ اختلاف میان حامیان؛ خطر سیاست شخص‌محور؛ میراث تاریخی مناقشه‌برانگیز.
فرصت‌ها	ریزش مدیریت شده مقامات؛ همه‌پرسی یا مجلس مؤسسان؛ عادی‌سازی منطقه‌ای؛ کاهش تحریم؛ بازگشت دیاسپورا؛ مشارکت تجاری و آموزشی بریتانیا؛ توافق منع اشاعه.
تهدیدها	سرکوب حکومت؛ ترور یا ارباب؛ تشدید نظامی خارجی؛ نزاع درونی اپوزیسیون؛ درگیری قومی؛ جنگ اطلاعاتی؛ اتهام سلطنت مطلقه؛ گذار شکست‌خورده و بازگشت اقتدارگرایی.

ب. تداوم جمهوری اسلامی از منظر بریتانیا

ارزیابی	عنصر SWOT
نقاط قوت	نقاط قوت نقاط ضعف فرصت‌ها تهدیدها
نقاط قوت نقاط ضعف فرصت‌ها تهدیدها	نقاط قوت نقاط ضعف فرصت‌ها تهدیدها

۸. تحلیل میدان نیروهای لوین

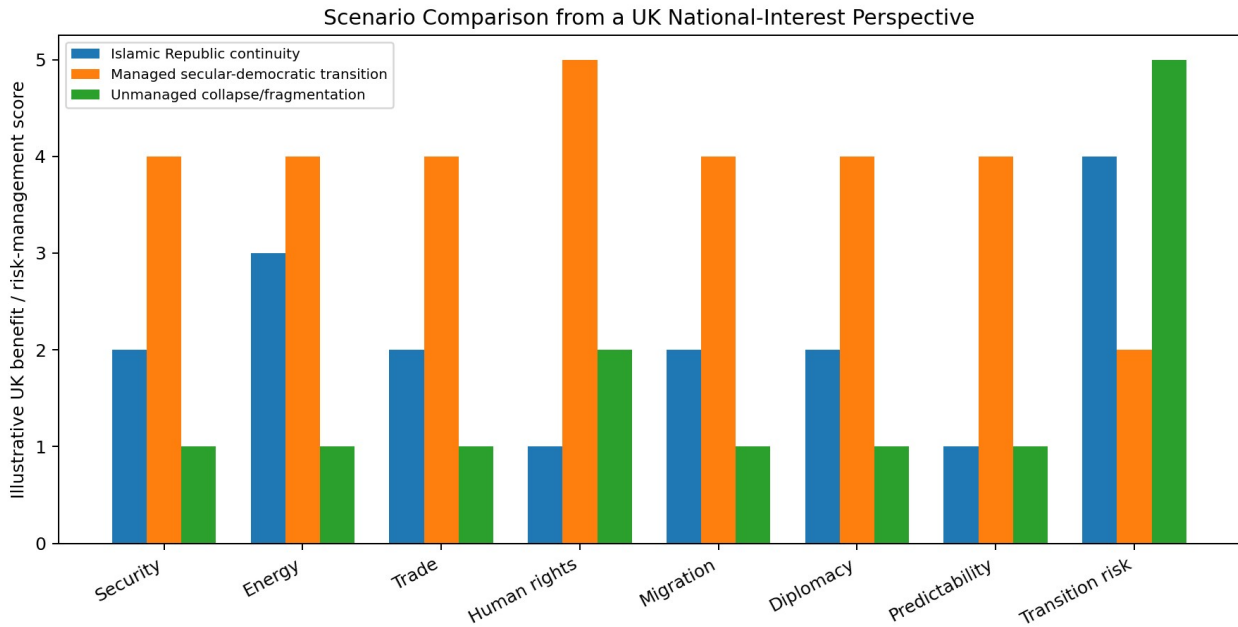
شکل ۳. نیروهای پیش‌برنده و بازدارنده گذار به نظم سکولار و دموکراتیک

درس عملی مدل لوین آن است که افزودن فشار برای تغییر کافی نیست، اگر نیروهای بازدارنده دست‌نخورده باقی بمانند. راهبرد معتبر گذار باید ترس از هرج‌ومرج را کاهش دهد، تداوم نهادی را نشان دهد، قواعد رهبری کثرت‌گرا برقرار کند، به اقلیت‌ها و همسایگان خلیج فارس اطمینان دهد و مسیر قانونی برای ماندن کارمندان دولتی غیرمرتکب جرم در خدمت عمومی ایجاد کند.

مداخله	معنای عملیاتی
افزایش نیروی پیش‌برنده	مطالبات گسترده اجتماعی را مستند کنید؛ تخصص دیاسپورا را به شبکه‌های داخلی متصل سازید؛ تثبیت اقتصادی را آماده کنید؛ حقوق زنان و اقلیت‌ها را روشن بیان کنید؛ برنامه معتبر منع اشاعه ارائه دهید.

مداخله	معنای عملیاتی
کاهش نیروی بازدارنده	مجازات جمعی را نفی کنید؛ پاسخ‌گویی کیفی را از تداوم نهادی جدا سازید؛ به همه‌پرسی و انتخابات متعهد شوید؛ چندپارگی سرزمینی را رد کنید؛ تضمین امنیت خلیج فارس ایجاد کنید؛ از زبان پیروزمندانه یا انسانیت‌زدا بپرهیزید.
تعادل تعیین‌کننده	گذار زمانی محتمل‌تر می‌شود که افراد درون حکومت، جدا شدن را امن‌تر از سرکوب بدانند و شهروندان عادی، تغییر را امن‌تر از تداوم تلقی کنند.

۹. امتیازدهی تطبیقی سناریوها

بُعد	تداوم حکومت	گذار مدیریت شده	فروپاشی کنترل نشده
امنیت	۲	۴	۱

بُعد	تداوم حکومت	گذار مدیریت شده	فروپاشی کنترل نشده
انرژی	۳	۴	۱
تجارت	۲	۴	۱
حقوق بشر	۱	۵	۲
مهاجرت	۲	۴	۱
دیپلماسی	۲	۴	۱
پیش‌بینی‌پذیری	۱	۴	۱
ریسک گذار	۴	۲	۵

تفسیر: سناریوی گذار مدیریت شده از نظر منافع بلندمدت بریتانیا بالاترین امتیاز را دارد، اما تنها هنگامی که گذار واقعاً مدیریت شود. تداوم وضع موجود از حیث تداوم فوری نهادی اندکی بهتر از فروپاشی است، ولی در حقوق، امنیت و پیش‌بینی‌پذیری عملکرد ضعیفی دارد. فروپاشی کنترل نشده تقریباً در همه حوزه‌ها بدترین سناریوست.

۱۰. نقشه ذی‌نفعان برای تعامل با بریتانیا

ذی‌نفع	نگرانی اصلی	بهترین چارچوب تعامل
دولت بریتانیا / FCDO	تنش‌زدایی، منع اشاعه، اتباع، ثبات منطقه‌ای و دیپلماسی قانونی.	تضمین‌های گذار مبتنی بر شواهد ارائه کنید؛ از درخواست اینکه بریتانیا «حاکم ایران را انتخاب کند» بپرهیزید.

ذی‌نفع	نگرانی اصلی	بهترین چارچوب تعامل
وزارت کشور / نهادهای امنیتی	تهدیدهای مرتبط با ایران، پناهندگی، ممنوعیت سازمان‌ها و نظم عمومی.	اطلاعات مستند تهدید را ارائه دهید؛ فعالیت مسالمت‌آمیز را از ارعاب یا تحریک جدا کنید.
نمایندگان پارلمان	مسائل حوزه انتخابیه، حقوق بشر، تحریم و سیاست خارجی.	یادداشت کوتاه با درخواست مشخص، شواهد و پذیرش ریسک‌ها ارائه دهید.
اعضای شوراهای محلی	انسجام اجتماعی، رویدادها، پلیس و نفرت‌پراکنی.	بر مشارکت مدنی قانونی، ایمنی و مقابله با تبعیض تمرکز کنید.
رسانه‌ها	راستی‌آزمایی، توازن، تعارض و ارتباط عمومی.	اصطلاح دقیق به کار ببرید؛ نقش حمایتی خود را آشکار کنید؛ واقعیت، سناریو و آرزو را تفکیک نمایید.
نهادهای تجاری و حرفه‌ای	رعایت تحریم، بازار آینده و ریسک اعتباری.	فرصت‌های پس از گذار را مشروط مطرح کنید، نه به صورت قرارداد تضمین‌شده.
سفارت‌ها و جوامع خلیج فارس	توازن قدرت، کشتیرانی و تنش فرقه‌ای.	بر عدم تجاوز، حاکمیت، تجارت و نهادهای امنیت منطقه‌ای تأکید کنید.
گروه‌های دیاسپورای ایرانی	نمایندگی، هویت و زخم‌های تاریخی.	قواعد کثرت‌گرا اتخاذ کنید؛ تهدید و حذف را رد کنید؛ جمهوری‌خواهان، اقلیت‌ها و جامعه مدنی را دعوت نمایید.
سازمان‌های حقوق بشری	اعدام‌ها، زندانیان، زنان، اقلیت‌ها و پاسخ‌گویی.	به حقوق جهان‌شمول و عدالت انتقالی قانونی، شامل بررسی همه اردوگاه‌های سیاسی، متعهد شوید.

ذی‌نفع	نگرانی اصلی	بهترین چارچوب تعامل
دانشگاه‌ها / اندیشکده‌ها	کیفیت شواهد، سناریوها و طراحی نهادی.	داوری هم‌تا را دعوت و فرض‌ها، منابع و عدم قطعیت را منتشر کنید.

۱۱. معماری پیشنهادی استدلال برای مخاطب بریتانیایی

گام	محتوا
۱. آغاز با منافع مشترک بریتانیا	نبود سلاح هسته‌ای؛ نبود حمله در بریتانیا؛ باز بودن مسیرهای کشتیرانی؛ ثبات منطقه؛ حقوق بشر؛ مهاجرت کنترل‌شده؛ تجارت قانونی.
۲. پرهیز از جبرگرایی تاریخی	تجربه استعماری بریتانیا به معنای شناخت کامل سیاست اسلام‌گرایان نیست و کم‌تجربگی آمریکا به تنهایی شکست سیاست را توضیح نمی‌دهد.
۳. بیان اصل دموکراتیک	بریتانیا نباید حاکم آینده ایران را منصوب کند؛ باید از حق تعیین سرنوشت ایرانیان و فرایند فراگیر قانون اساسی حمایت کند.
۴. معرفی رضا پهلوی به عنوان پیشنهاد‌گذار	نقش هماهنگ‌کننده، ادعاهای سکولار دموکراتیک و برنامه‌ریزی او را توضیح دهید و هم‌زمان اختلاف درباره حمایت و نیاز به مأموریت مردمی را بپذیرید.
۵. پاسخ به قوی‌ترین ایراد	نشان دهید طرح چگونه از فروپاشی نهادی به سبک عراق، لیبی یا سوریه جلوگیری می‌کند.
۶. اطمینان‌بخشی به شرکای خلیج فارس	به عدم تجاوز، آزادی کشتیرانی، خویش‌نهادی هسته‌ای، حقوق اقلیت‌ها و ادغام اقتصادی منطقه‌ای متعهد شوید.

گام	محتوا
۷. جایگزینی شعار با تعهد قابل سنجش	زمان بندی برای آزادی زندانیان سیاسی، آزادی رسانه، قانون موقت، تداوم بانک مرکزی، امنیت نفت، انتخابات و نظارت بین المللی.
۸. زبان تجاری مشروط	ایران دموکراتیک آینده می تواند فرصت های بزرگی ایجاد کند، مشروط به قانون، کاهش تحریم، حکمرانی و شرایط بازار.
۹. حفاظت از اعتبار	بدون شواهد قوی و روزآمد ادعا نکنید اکثریت ایرانیان از یک شکل خاص قانون اساسی حمایت می کنند.
۱۰. جداسازی حمایت سیاسی از تحلیل	ترجیحات را صریح برجسته بزنید و تمایز میان واقعیت تأیید شده، سناریو و نتیجه مطلوب را حفظ کنید.

۱۲. پرسش هایی که طرف های بریتانیایی احتمالاً مطرح می کنند

پرسش محتمل	پاسخ معتبر
چه کسی به شما اجازه داده از طرف ایرانیان سخن بگویید؟	به عنوان کنشگر مدنی، نه نماینده انحصاری پاسخ دهید؛ شبکه ها را معرفی و محدودیت ها را آشکار کنید.
چه شواهدی حمایت از رضا پهلوی در داخل ایران را نشان می دهد؟	از شواهد با احتیاط استفاده کنید؛ بپذیرید که سرکوب مانع نظرسنجی عادی است و میزان حمایت مورد اختلاف است.
آیا پادشاهی تحمیل می شود؟	تصریح کنید شکل نظام باید در فرایندی آزاد و تحت نظارت انتخاب شود.

پرسش محتمل	پاسخ معتبر
چگونه از خلأ امنیتی جلوگیری می‌کنید؟	برنامه تداوم برای وزارتخانه‌ها، پلیس، مرزها، سایت‌های هسته‌ای، خدمات عمومی و تأمین غذا ارائه دهید.
با نیروهای سپاه چه خواهد شد؟	رهبران و مرتکبان جرم را از سربازان وظیفه، تکنسین‌ها و نیروهای غیرمرتکب جدا کنید؛ از پالایش و ادغام مجدد استفاده شود.
اقلیت‌ها چگونه حفاظت می‌شوند؟	برابری قابل اجرا، حقوق زبانی و فرهنگی، بحث عدم تمرکز، دادگاه مستقل و حضور در نهادهای گذار را پیشنهاد دهید.
آیا ایران اسرائیل را به رسمیت خواهد شناخت؟	سیاست پیشنهادی را دقیق بیان کنید و وانمود نکنید اختیار الزام دولت منتخب آینده را دارید.
آیا قراردادهای نفتی محترم شمرده می‌شوند؟	به بازبینی شفاف حقوقی، تداوم قراردادهای قانونی و استانداردهای ضدفساد متعهد شوید.
در حال حاضر از بریتانیا دقیقاً چه می‌خواهید؟	برای نمونه: تعامل با طیف گسترده اپوزیسیون؛ حفاظت از فعالان؛ اجرای تحریم‌ها و قوانین تهدید دولتی؛ حمایت از دسترسی اینترنت؛ آماده‌سازی سناریوهای بشردوستانه و نهادی.
آیا گذار موقتاً پناهندگی را افزایش می‌دهد؟	بله. برنامه‌ریزی اولیه بشردوستانه و راهبرد بلندمدت کاهش جابه‌جایی اجباری را توضیح دهید.

۱۳. ثبت ریسک و اقدامات کاهنده

ریسک	شدت	اقدام کاهنده
خلأ امنیتی	بسیار بالا	حفظ فرماندهی امنیت ضروری؛ نظارت بین‌المللی بر سایت‌های راهبردی؛ مرجع اضطراری از پیش توافق‌شده.
جنگ داخلی / جدایی‌طلبی	بسیار بالا	شورای موقت فراگیر؛ تعهد به تمامیت ارضی؛ تضمین اقلیت‌ها؛ تداوم اداره محلی.
فروپاشی اقتصادی	بالا	تداوم بانک مرکزی؛ نقدینگی اضطراری؛ برنامه غذا و سوخت؛ نقشه کاهش تحریم؛ تیم‌های فنی دیاسپورا.
خشونت انتقامی	بالا	ممنوعیت فوری؛ بازداشت تحت حفاظت؛ دادستان مستقل؛ کمیسیون حقیقت؛ منع مجازات جمعی.
بحران مشروعیت اپوزیسیون	بالا	قواعد شفاف انتخاب؛ مأموریت محدود زمانی؛ همه‌پرسی؛ انتخابات تحت نظارت.
مداخله یا ترس دولت‌های خلیج فارس	بالا	اعلامیه عدم تجاوز منطقه‌ای؛ تضمین دریایی؛ تماس دیپلماتیک پیش از گذار.
ناامنی اشاعه هسته‌ای	بسیار بالا	امن‌سازی سایت‌ها و کارکنان؛ دسترسی آژانس؛ پروتکل زنجیره نگهداری.
اطلاعات نادرست	بالا	ارتباطات راستی‌آزمایی‌شده؛ اطلاع‌رسانی چندزبانه؛ تضمین رسانه مستقل.

ریسک	شدت	اقدام کاهنده
آوارگی انسانی	بالا	هماهنگی سازمان ملل؛ مسیرهای حفاظت شده؛ توافق مرزی؛ بازگرداندن سریع خدمات.
بازگشت اقتدارگرایی	بالا	تفکیک قوا؛ کنترل غیرنظامی؛ محدودیت دوره؛ قوه قضاییه و رسانه مستقل.

۱۴. نکات نمونه برای گفت‌وگو

- انتخاب واقعی میان جمهوری اسلامی پیش‌بینی‌پذیر و ایران دموکراتیک بدون ریسک نیست. مقایسه واقعی میان بی‌ثباتی تکرارشونده زیر نظام موجود، گذار آماده و فروپاشی کنترل نشده است.
- ما از بریتانیا نمی‌خواهیم حاکم ایران را انتخاب کند. از بریتانیا می‌خواهیم از حق ایرانیان برای انتخاب نظم قانون اساسی سکولار و دموکراتیک از طریق فرایندی معتبر حمایت کند.
- رضا پهلوی باید بر اساس توان او برای کمک به گذار فراگیر، محدود زمانی و قانونی ارزیابی شود، نه صرفاً بر اساس عنوان موروثی.
- ایران آینده باید به همسایگان عرب خود اطمینان دهد که قدرت ملی برای تجارت، توسعه و امنیت جمعی به کار خواهد رفت و نه سلطه.
- فرصت تجاری بریتانیا استدلال ثانویه است. استدلال اصلی، امنیت ملی است: نبود سلاح هسته‌ای، نبود تهدید دولتی در بریتانیا، آزادی کشتیرانی و نظم منطقه‌ای باثبات.
- هر طرح گذار باید ۲۴ ساعت نخست، ۳۰ روز نخست و شش ماه نخست را توضیح دهد: فرماندهی، غذا، سوخت، ارز، بیمارستان‌ها، مرزها، زندان‌ها، سایت‌های هسته‌ای و ارتباط عمومی.

۱۵. محدودیت‌ها

ایران نظام سیاسی بسته و به سرعت متغیری است. سنجش معتبر افکار عمومی به علت سرکوب، درگیری، محدودیت اینترنت و اثر گزینشی دیاسپورا محدود است. بنابراین مقاله میزان حمایت از پادشاهی، جمهوری خواهی یا هیچ فرد مشخصی را کمی نمی‌کند. همچنین فرض نمی‌کند بریتانیا برای منفعت انرژی در پی حفظ جمهوری اسلامی است؛ این گزاره به عنوان فرضیه‌ای نیازمند شواهد تلقی می‌شود. امتیازهای سناریویی توضیحی‌اند و پس از تحولات عمده سیاسی، نظامی یا اقتصادی باید به روزرسانی شوند.

۱۶. نتیجه‌گیری

برای بریتانیا، جمهوری اسلامی تضعیف شده ممکن است سود معاملاتی کوتاه مدتی فراهم کند، به ویژه هنگامی که یک توافق امنیتی قابل راستی‌آزمایی را اجرا می‌کند. در عین حال، این نظام هزینه‌های پایدار امنیت ملی، تحریم، حقوق بشر و بی‌ثباتی منطقه‌ای ایجاد می‌کند. گذار به خوبی مدیریت شده به سکولار دموکراسی منافع بلندمدت به مراتب بیشتری دارد، اما فقط در صورتی که حامیان بتوانند تداوم نهادی، مشروعیت گسترده، حفاظت از اقلیت‌ها، منع اشاعه و خویشتن‌داری در برابر همسایگان را نشان دهند. وظیفه محوری فعالان شیر و خورشید آن است که گذار دموکراتیک را نه فقط از نظر اخلاقی مطلوب، بلکه از نظر اداری امن‌تر و از نظر راهبردی پیش‌بینی پذیرتر از تداوم حکومت دینی یا فروپاشی آشوبناک معرفی کنند.

منابع

- [۱] نخست‌وزیر بریتانیا، «بیانیه نخست‌وزیر درباره ایران»، ۲۸ فوریه ۲۰۲۶، GOV.UK.
- [۲] نخست‌وزیر بریتانیا، «بیانیه شفاهی نخست‌وزیر درباره ایران»، ۲ مارس ۲۰۲۶، GOV.UK.
- [۳] دولت بریتانیا، «بیانیه مشترک رهبران E4 درباره توافق صلح آمریکا و ایران»، ۱۴ ژوئن ۲۰۲۶.
- [۴] گروه هفت، «بیانیه رهبران درباره مسائل ژئوپلیتیک»، ۱۷ ژوئن ۲۰۲۶.
- [۵] وزارت امور خارجه، مشترک‌المنافع و توسعه بریتانیا، «تحریم گروه جنایی مرتبط با ایران»، ۳ اوت ۲۰۲۶.

[۶] کتابخانه مجلس عوام، فعالیت‌های تهدید دولتی ایران در بریتانیا، گزارش پژوهشی ۱۶، CBP-10413 ژوئن ۲۰۲۶.

[۷] کتابخانه مجلس اعیان، سرکوب فرامرزی در بریتانیا: گزارش کمیته مشترک حقوق بشر، ۱۸ فوریه ۲۰۲۶.

[۸] دولت بریتانیا، قانون امنیت ملی (تهدیدهای دولتی) ۲۰۲۶: برگه اطلاعات، ۱۷ ژوئیه ۲۰۲۶.

[۹] رضا پهلوی، بیانیه‌های رسمی و مطالب مرتبط با گذار، ۲۰۲۶.

[۱۰] رویترز، «گفت‌وگوی رضا پهلوی با رویترز درباره آینده ایران»، ۲۸ ژوئیه ۲۰۲۶.

[۱۱] رضا پهلوی و پروژه‌های مرتبط با گذار، اسناد پروژه شکوفایی ایران، ۲۰۲۴ تا ۲۰۲۶.

[۱۲] نیویورکر، «وعده دور پادشاه بالقوه ایران»، ۲۰۲۶، ارزیابی انتقادی.

[۱۳] وزارت تجارت و کسب‌وکار بریتانیا، برگه اطلاعات تجارت و سرمایه‌گذاری ایران، ۳۱ ژوئیه ۲۰۲۶.

[۱۴] دولت بریتانیا، «ایران، خاورمیانه و انرژی بریتانیا: برگه اطلاعات»، ۶ مارس ۲۰۲۶.

[۱۵] اداره اطلاعات انرژی آمریکا، تحلیل جریان نفت و LNG از تنگه هرمز، آخرین نسخه‌های موجود.

[۱۶] دولت بریتانیا، راهنمای قانونی تحریم‌های هسته‌ای ایران، به‌روزرسانی ۱ مه ۲۰۲۶.

[۱۷] بانک جهانی، نمای کلی کشور ایران و چشم‌انداز فقر کلان، آوریل ۲۰۲۶.

[۱۸] بانک جهانی، چشم‌انداز اقتصاد جهانی، ژوئن ۲۰۲۶.

[۱۹] بانک جهانی، به‌روزرسانی اقتصادی MENAAP، سال ۲۰۲۶.

[۲۰] کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل، درگاه داده عملیاتی ایران و روندهای جهانی ۲۰۲۵، به‌روزرسانی ۲۰۲۶.

[۲۱] Gard-Murray, A. and Bar-Yam, Y., "Complexity and the Limits of Revolution," 2012.

[۲۲] پارلمان بریتانیا، شواهد و مناظرات درباره سیاست بریتانیا در قبال ایران و نقش منطقه‌ای ایران.

[۲۳] دولت بریتانیا، پاسخ دولت به گزارش کمیته اطلاعات و امنیت درباره ایران، ۴ سپتامبر ۲۰۲۵.

[۲۴] سازمان ملل متحد، اعلامیه جهانی حقوق بشر، ۱۹۴۸.

[۲۵] مقررات تحریم‌های جهانی حقوق بشر بریتانیا ۲۰۲۰، چارچوب تحریم‌های موسوم به مگنیتسکی.

پیوست الف: چک‌لیست یک‌صفحه‌ای پیشنهادی برای جلسه

مورد	الزام
هدف	یک نتیجه مشخص: جلسه، پرسش کتبی، توزیع یادداشت، اقدام حفاظتی یا روشن‌سازی سیاست.
شواهد	سه واقعیت رسمی روزآمد؛ یک تأیید مستقل؛ بدون ادعای نظرسنجی بدون پشتوانه.
تضمین دموکراتیک	همه‌پرسی یا مجلس مؤسسان، سکولاریسم، انتخابات، حقوق اقلیت‌ها و دادگاه مستقل.
تضمین گذار	تداوم امنیت، منع اشاعه، خدمات عمومی، بانکداری، دسترسی بشردوستانه و منع مجازات جمعی.
منفعت بریتانیا	کاهش تهدید دولتی، هرمن، خویشن‌داری هسته‌ای، تجارت، مهاجرت و ثبات منطقه‌ای.
ریسک پذیرفته‌شده	قوی‌ترین استدلال مخالف و اقدام کاهنده آن را نام ببرید.
زبان	از «بریتانیا باید مستقر کند» بپرهیزید؛ از «تعامل»، «آماده‌سازی»، «حفاظت»، «حمایت از حق تعیین سرنوشت» و «مشروط‌سازی کمک» استفاده کنید.
پیگیری	یادداشت دوصفحه‌ای با منابع و اقدام دقیق مورد درخواست ارسال کنید.